

EUROPEAN CONSTRUCTION
INDUSTRY FEDERATION

EUROPEAN
INTERNATIONAL
CONTRACTORS

SKUPNI POZIV FIEC IN EIC K SKLENITVI EVROPSKEGA MODREGA SPORAZUMA

Dokument o stališču

EU in Evropa se ne smeta spopasti z novo krizo nepripravljeni.

Vodni "stres"¹ in poplave so postali resen problem v številnih državah EU in že močno vplivajo na družbo, gospodarstvo in industrijo, razmere pa se bodo v prihodnjih letih in desetletjih še poslabšale.

Evropska zveza gradbene industrije (FIEC) in Evropska mednarodna zveza izvajalcev (EIC) zastopata male in velike izvajalce, ki delujejo v EU in zunaj nje ter zagotavljajo bistvene storitve pri reševanju izzivov na področju voda. Želimo bolj usklajeno, celovito in strateško evropsko vizijo za vodo, ki je že zdavnaj potrebna in je ne bi smeli žrtvovati na oltarju protestov in ogorčenja nad nekaterimi okoljskimi politikami.

V tem dokumentu pozivamo naslednjo Evropsko komisijo, države članice EU ter voditelje držav in vlad, naj v mandatu 2024-2029 poleg industrijske konkurenčnosti, evropske obrambe, nadaljnjih politik za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam vodo uvrstijo med glavne prednostne naloge ter sprejmejo odločne in odločne ukrepe za povečanje odpornosti in varnosti voda, zmanjšanje "stresa"² in vodnih izgub ter financiranje modrega gospodarstva EU.

---

¹ Po podatkih Evropske agencije za okolje se "vodni stres pojavi, ko povpraševanje po vodi presega razpoložljivo količino v določenem obdobju ali ko slaba kakovost omejuje njeno uporabo".

² Odpornost in varnost voda ter pomanjkanje in obremenitve z vodo bi lahko povzeli pod izrazom "vodni izzivi", ki ga je leta 2023 v skupnem pismu z Ekonomsko-socialnim odborom uporabila skupina evropskih poslancev za vodo v Evropskem parlamentu.

1. FIEC in EIC se pridružujeta pozivu Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) k uvedbi evropskega modrega posla, ki bi dopolnjeval evropski zeleni posel. Reševanje "vodnih izzivov" bi moralo biti glavna prednostna naloga naslednje Evropske komisije in Parlamenta, skupaj s krepitvijo industrijske konkurenčnosti evropskih držav. Ključna obramba zmogljivosti, politike zmanjševanja emisij in osredotočanje na prilagajanje podnebnim spremembam.

topl
nagre
dnih
plino
v

Voda je temeljni element zdravih ekosistemov ter nujna podlaga za zdravje ljudi in dobro delujoče gospodarstvo. Od sedemdesetih let prejšnjega stoletja se evropska vodna politika osredotoča na kakovost in onesnaževanje vode, celostno upravljanje voda, določanje cen vode, čiščenje odpadnih voda in obvladovanje poplavne ogroženosti. Tako kot pri drugih evropskih okoljskih politikah je tudi zakonodaja EU o vodah med najnaprednejšimi na svetu, kmalu pa jo bodo dopolnili novi ukrepi na področju čiščenja komunalnih odpadnih voda, industrijskih emisij, obnove narave in tal.

Kljub temu FIEC in EIC ugotavljata, da je voda danes bolj kot kdaj koli prej ranljiv vir in da **je sedanji evropski zakonodajni okvir kot celota do določene mere slabo pripravljen** na ustrezno obravnavo podnebnih sprememb ter zaščito družbe in gospodarstva EU pred pomanjkanjem vode, fizično škodo in gospodarskimi izgubami zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov.

Več regij v Evropi, zlasti v zahodni in južni Evropi, se že redno sooča s pomanjkanjem vode, od pomladi leta 2022 pa se soočajo s stalnimi omejitvami oskrbe z vodo. Tudi "z vodo bogate" države v srednji in severni Evropi se soočajo s pomanjkanjem vode, medtem ko imajo druge države "presežke vode": Slovenijo, Avstrijo in Madžarsko so na primer leta 2023 prizadele nenadne poplave, ki so uničile stavbe in mostove.

Zaradi vse višjih temperatur in vse pogostejših naravnih nesreč, ki jih

povzročča globalno segrevanje, je treba **odločneje in v prihodnost usmerjeno**

Ukrepanje EU na področju vode je nujno potrebno. FIEC in EIC podpirata načrte Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO), zlasti *deklaracijo o modrem dogovoru EU* in mnenja o vodno intenzivnih industrijah ter trajnostni in odporni vodni infrastrukturi, ter se pridružujeta EESO in drugim evropskim zainteresiranim stranem³, ki pozivajo k **vseevropskemu in celostnemu pristopu k vodni politiki.**

Del resnice je v tem, da na splošno orodja EU za reševanje izzivov na področju voda ostajajo razdrobljena in da **se obstoječa zakonodaja na nacionalni ravni ne izvaja v zadostni meri** (npr. okvirna direktiva EU o vodah, direktiva o čiščenju odpadnih voda, direktiva o poplavah, direktiva o pitni vodi; člani FIEC poročajo, da bi bila tveganja zaradi neskladnosti z okvirno direktivo o vodah za sektor gradbeništva in gradbeništva lahko resna in bi lahko zlasti negativno vplivala na odobritev novih gradbenih projektov).⁴

Želimo biti jasni: v okviru evropskega zelenega dogovora in prejšnjih Komisij je bilo že veliko storjenega za reševanje vodnih izzivov, vendar kljub temu menimo, da bi se morale evropske politike z dolgoročno evropsko strategijo vedno bolj osredotočati na pomanjkanje vode, varnost⁵ in naravne nesreče, zlasti poplave.

Takšna strategija bi morala biti vključena v širšo strategijo **prilagajanja in odpornosti na podnebne spremembe**. Lahko bi bila na primer v obliki dolgoročnega **akcijskega načrta** in bi morala temeljiti na akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo do leta 2020, akcijskem načrtu za odpravo onesnaževanja do leta 2021, strategiji prilagajanja podnebnim spremembam in načrtih EESO ter vključevati

- usklajeno spremljanje in predvidevanje sedanjih in prihodnjih potreb po vodi ter pomanjkanja vode

---

³ Na primer "skupina evropskih poslancev za vodo", ki je objavila skupno pismo z EESO o modrem dogovoru leta 2023.

⁴ Po študiji, ki jo je naročil član FIEC Bouwend Nederland, bi bil na Nizozemskem ogrožen letni promet v višini 17,5 milijarde evrov, če gradbenih projektov zaradi kršitev okvirne direktive o vodah ne bi bilo več mogoče odobriti.

⁵ "Sposobnost prebivalstva, da zagotovi trajnostni dostop do zadostnih količin vode sprejemljive kakovosti

za ohranjanje preživetja, blaginje ljudi in družbeno-gospodarskega razvoja, za zagotavljanje zaščite pred onesnaževanjem z vodo in z vodo povezanimi nesrečami ter za ohranjanje ekosistemov v ozračju miru in politične stabilnosti" (Združeni narodi).

- osredotočanje na izvajanje in uveljavljanje obstoječih ukrepov ter učinkovitejše odpravljanje vrzeli pri izvajanju vodne politike EU.⁶
- ciljno usmerjen pregled obstoječe zakonodaje EU o vodah, da bo ustrezala svojemu namenu, in novi zakonodajni predlogi, kjer je to primerno, pri čemer se je treba izogibati "plazu" nove zakonodaje.

Predlog, da bi modri posel postal samostojna strateška pobuda, enakovredna zelenemu poslu, bi bilo treba preučiti⁷, vendar glede na **že zdaj znaten kratko- in srednjeročni vpliv zelenega posla na gradbene in upravne stroške, izdajanje dovoljenj in poročanje** svarimo pred prevelikim številom novih zakonodajnih predlogov. Ne smemo se zmotiti: Želimo evropski modri posel, vendar poudarjamo, da je glede na že tako **visoke stroške gradnje in dolgotrajne postopke pridobivanja dovoljenj** v številnih državah članicah vpliv morebitnih novih okoljskih ukrepov, tudi tistih, povezanih z vodo, na

- gradbena dovoljenja,
- skupne stroške gradnje,
- upravno breme,
- in konkurenčnost. . . **sistematično analizirati in spremljati** ("preverjanje konkurenčnosti").

Evropski izvajalci morajo ostati mednarodno konkurenčni in **ne smejo biti prikrajšani pri tekmovanju s podjetji zunaj EU v tujini**, ker delujejo v strožjem zakonodajnem okolju. To pomeni, da mora modri dogovor čim bolj zmanjšati upravno breme za gradbena podjetja, zlasti za MSP, zlasti v zvezi z obveznostmi zbiranja podatkov. Modri dogovor mora biti v duhu "svežnja za olajšave za MSP" in, kot je opisano zgoraj, se je treba izogniti "plazu" novih zakonodajnih predlogov.

---

⁶Zlasti direktiva o poplavah in direktiva o pitni vodi.

⁷Glej izjavo o modrem dogovoru EU, Evropski ekonomsko-socialni odbor, 26. oktober 2023.

2. FIEC in EIC pozivata h krepitvi pravnega statusa vode v zakonodaji EU kot bistvenega, strateškega varnostnega in kritičnega vira za preživetje ljudi, podnebno odporno družbo EU ter dobro delujoče gospodarstvo in industrijo. Industrijsko strategijo EU bi bilo treba nujno posodobiti in vanjo vključiti dolgoročno strategijo za spopadanje z izzivi, povezanimi z vodo.

V zakonodaji EU bi bilo treba okrepiti pravni status vode kot **bistvenega, strateškega, varnostnega in kritičnega vira**, ki je ključnega pomena za vsakega človeka in družbo, pa tudi za gospodarstvo in industrijo. Človeške potrebe morajo biti na prvem mestu: Modri dogovor EU mora temeljiti na načelu "**čiste, cenovno dostopne in zadostne vode za vse**" in biti socialno pravičen.

Kar zadeva industrijo, bi morale potrebe po vodi, njeno čiščenje, distribucija, shranjevanje in pridobivanje postati **sestavni del industrijske strategije EU**, kot je predlagal EESO. Po vsej celini je nujno potrebno veliko pametnejše upravljanje z vodo. FIEC in EIC zato podpirata predloge EESO za časovne načrte EU, ki bi industriji, vključno z gradbeništvom, pomagali pri **lažjem dostopu do vode**, pa tudi pri **zmanjševanju vodnega odtisa**, ponovni uporabi vode in postopnem vodnem kroženju z **mejniki in sektorskim pristopom**. Morebitne cilje za zmanjšanje porabe vode in učinkovitost je treba uskladiti s potrebami gradbenega sektorja po vodi, novi ukrepi pa ne smejo povzročiti nedosegljivih cen vode.

V primerjavi z nekaterimi industrijskimi procesi, ki zahtevajo veliko vode, **se na gradbiščih porabi razmeroma malo vode**: Vodo uporabljajo le za tehnične in higienske namene ter za čiščenje gradbišča in gradbenih strojev⁸. Poleg tega so številna podjetja sprejela metodologije za izračun in poročanje o svojem vodnem odtisu⁹. Vendar pa so suše vse pogostejše,

---

⁸ Glej tudi: Evropska komisija, Generalni direktorat za notranji trg, industrijo, podjetništvo in MSP, 2023.

⁹ V okviru teh metodologij več indeksov obravnava dejavnike, kot so obremenjenost države z vodo, vpliv na

vodne vire ter kakovost in dostopnost vode.

bo moral celoten gradbeni ekosistem razviti rešitve za zmanjšanje porabe vode.

3. Morebitnega modrega dogovora EU ne bi bilo brez našega sektorja, ki ga obravnavamo kot veliko poslovno priložnost. Modri dogovor mora priznati ključno vlogo izvajalcev pri gradnji nove vodne infrastrukture ter vzdrževanju in popraviljanju obstoječe infrastrukture za čiščenje, distribucijo, skladiščenje in zaščito pred poplavami. Najprej se je treba osredotočiti na zmanjšanje izgub vode zaradi uhajanja v obstoječih omrežjih, na ustrezno izvajanje direktive EU o pitni vodi in na reševanje problema pomanjkanja vode v najbolj ranljivih regijah.

Evropski gradbeni sektor je "del rešitve in ne problema" za modri dogovor. Le redko kateri slogan je tako resničen in natančen. Gradbena podjetja so v **veliki meri vključena v projekte, povezane z vodo**, in zagotavljajo bistvene storitve, povezane z vodno infrastrukturo, tudi zunaj EU in Evrope. Te storitve se večinoma opravljajo za lokalne organe, javna podjetja, zasebna podjetja ali državo/vlado **(glej spodnjo preglednico)** in so bistvenega pomena za čiščenje, prevoz in distribucijo vode, porabo in skladiščenje, pa tudi za zaščito pred poplavami.

Modri dogovor EU **ne bi bil mogoč brez našega sektorja**, zato ga velika večina članov FIEC in EIC vidi kot veliko **poslovno priložnost**. Gradnja nove vodne infrastrukture ter vzdrževanje in popravilo stare evropske vodne infrastrukture (večina evropskih omrežij za transport in oskrbo z vodo je bila zgrajena med letoma 1960 in 1970 ali še prej) sta **bistvena za stabilno in trajnostno oskrbo z vodo**, upravljanje voda in *krožno vodno gospodarstvo*, pa tudi za doseganje **neto ničelne Unije** in **prilagajanje poplavnim dogodkom**.

Primeri gradbenih dejavnosti in storitev, povezanih z vodno infrastrukturo

<i>Gradnja, popravilo in vzdrževanje transportnih omrežij (cevovodi, oprema za cevovode, pripadajoča gradbena dela...)</i>
<i>Gradnja, popravilo in vzdrževanje čistilnih naprav in kanalizacijskih omrežij</i>
<i>Gradnja, popravilo in vzdrževanje obratov za razsoljevanje pitne vode ali za industrijsko uporabo</i>
<i>tehnologije in storitve za učinkovito rabo vode (npr. čiščenje vode).</i>
<i>Gradnja objektov za oskrbo z energijo in s tem povezane industrijske storitve (npr. vetrne elektrarne/turbine na morju, hidroelektrarne)</i>
<i>Gradnja rezervoarjev in pametnih/inteligentnih sistemov za hlajenje vode za daljinsko hlajenje</i>
<i>Izgradnja, popravilo in vzdrževanje zapornic/povodnih vrat</i>
<i>Upravljanje poplavne ogroženosti: Gradnja zaščitnih objektov</i>
<i>gradnja in vzdrževanje pomorske infrastrukture (mostovi, nasipi, pristanišča itd.)</i>
<i>Gradnja in vzdrževanje jezov in rezervoarjev za meteorno vodo za zbiranje vode</i>

FIEC in EIC poudarjata, da se je treba najprej osredotočiti na **zmanjšanje izgub vode zaradi uhajanja v obstoječih omrežjih**, kar je v državah EU velik problem. Po podatkih Eurostata iz leta 2015 se v državah članicah v javnem vodovodu v povprečju izgubi 23 % prečiščene vode. Stopnje uhajanja se gibljejo od približno 5 % na Nizozemskem do več kot 60 % v Bolgariji¹⁰.

Revizija direktive EU o pitni vodi za leto 2020 zagotavlja pravno podlago za zmanjšanje uhajanja vode, vendar menimo, da to ni dovolj: **Uhajanje vode je treba obravnavati kot izredne razmere**. Komisija mora zagotoviti popolno izvajanje direktive o pitni vodi v vsaki državi članici in nameniti znaten del proračuna EU za odkrivanje uhajanja, popravila in vzdrževanje omrežja.

Za popolno izvajanje revidirane direktive o pitju je treba ne le

---

¹⁰ Po podatkih EurEau za leto 2018, glej <https://www.waternewseurope.com/reduce-water-leakages/>.

- zbiranje zanesljivih in popolnih podatkov ter zanesljivo kartiranje obstoječih uhajanj v vodni infrastrukturi na nacionalni ravni in ravni EU (ocena uhajanja), pa tudi
- učinkovito sporočanje podatkov Komisiji s strani vlad (poročanje o uhajanju podatkov),
- ustrezno izvajanje akcijskih načrtov v državah članicah, ki so nad povprečjem (izračunano na podlagi indeksa infrastrukturnih odtokov (ILI) v skladu z Direktivo),
- zadostna razpoložljivost usposobljenih in specializiranih delavcev za hitro posredovanje v primeru uhajanja.

V prihodnjih letih in desetletjih se bodo pojavile nove tehnologije, ki nam bodo pomagale reševati vodno krizo. Nekaj je jasno: izvajalci **so pripravljeni** odigrati **svojo vlogo** v evropskem "arzenalu" v boju proti pomanjkanju vode in ekstremnim vremenskim pojavom. Zlasti so potrebni nujni ukrepi za **ublažitev posledic dolgotrajnih suš** v nekaterih regijah z infrastrukturo, ki lahko bolje prispeva k zagotavljanju varnosti preskrbe z vodo. Arzenal EU v boju proti vodnim izzivom bi moral vključevati tudi **digitalne rešitve** in povečanje **zmogljivosti za shranjevanje** (tal), na primer z gradnjo rezervoarjev, pri čemer je treba vedno uskladiti potrebo po zmanjšanju zapiranja tal s potrebo po gradnji novih domov in infrastrukture.

4. Modri dogovor EU mora biti podprt z ustreznimi finančnimi sredstvi. Zasebno financiranje ima ključno vlogo pri mobilizaciji naložb v odpornost voda. Podpiramo tudi platformo Modri dogovor.

Če bo Modri dogovor EU postal prednostna naloga naslednje Komisije, bodo **za** njegovo uresničitev **potrebne znatne dodatne javne in zasebne naložbe**¹¹, nenazadnje tudi za odpravo vrzeli pri izvajanju vodne politike. Te naložbe bodo dopolnile dodatne naložbe, ki bodo vsako leto potrebne za izvajanje ukrepov zelenega posla (ocene se začenejajo pri 620 milijardah EUR

¹¹ Na primer, v poročilu o izvajanju okvirne direktive o vodah, direktive o okoljskih standardih kakovosti in direktive o poplavah iz leta 2021 je navedeno, da sta "dve glavni oviri za pravočasno izvajanje, o katerih poročajo države članice, pomanjkanje finančnih sredstev in zamude pri izvajanju projektov".

na leto po podatkih Komisije)¹² . Evropska komisija meni, da **bo moral večino teh naložb zagotoviti zasebni kapital**. Obstoječi instrumenti trajnostnega financiranja, kot je taksonomija EU za trajnostne dejavnosti, v veliki meri že zajemajo gradbene dejavnosti, povezane z vodo, in bodo pripomogli k mobilizaciji naložb za vodne projekte, če jih posojilodajalci in vlagatelji ne bodo uporabljali preveč strogo. Trenutno je usklajenost s tehničnimi merili taksonomije še vedno razmeroma nizka, finančne institucije pa uporabljajo lastne kazalnike za ocenjevanje uspešnosti ESG gradbenih podjetij. To stanje se mora spremeniti. Okvir taksonomije je treba dopolniti tudi z več dejavnostmi, povezanimi z vodo.

Menimo, da bo potrebna **ustrezna kombinacija zasebnih in javnih naložb**, zato je treba preučiti potrebo po ustanovitvi novega krovnega/specialnega **prehodnega/investicijskega sklada Blue Deal** - zlasti za reševanje problema premajhnih naložb v vzdrževanje in obnovo obstoječih omrežij -, javna sredstva pa morajo biti na voljo pri **nizkem pragu**. Takšen krovni sklad je treba kombinirati z ustreznimi finančnimi spodbudami na nacionalni ravni. Voda bi morala postati strateška prednostna naloga tudi v **programskem obdobju 2028-2034/večletnem finančnem okviru**.

Na splošno je treba okrepiti sodelovanje med številnimi javnimi in zasebnimi akterji, ki sodelujejo pri pripravi in distribuciji vode (vlade, občine, agencije za vodo, civilna družba, socialni partnerji, industrija). FIEC in EIC zato podpirata vzpostavitev **platforme Blue Deal** za predstavnike industrije EU, državljanke in nosilce odločanja na lokalni, regionalni, nacionalni ravni in ravni EU. Takšna platforma bi lahko pospešila sprejemanje odločitev o vodni politiki.

---

¹² Evropska komisija, Poročilo o strateškem predvidevanju za leto 2023.

5. Izvršni podpredsednik za evropski modri posel ali posebni odposlanec EU/visoki predstavnik za vodo bi ustrezno poudaril strateški pomen Unije, ki je odporna na vodo. Potrebne bodo obsežne kampanje za ozaveščanje o vrednosti vode.

FIEC in EIC podpirata zamisel o evropskem podpredsedniku ali komisarju za vodo, ki bi modremu dogovoru dal **večjo politično težo** in poudaril vodilno vlogo EU v svetu na področju trajnostne vodne infrastrukture in upravljanja voda ter v diplomatskih procesih za reševanje napetosti, povezanih z vodo (*modra diplomacija*). Politična teža, ki si jo zasluži Modri dogovor, bo ključnega pomena za njegovo sprejetje in uspeh. Veliko je bilo že narejenega za reševanje izzivov na področju voda v okviru zunanjih prizadevanj EU, vendar podpiramo poziv EESO k sistematični **vklučitvi vode v zunanje politike EU in vzpostavitvi globalnih partnerstev na področju voda v okviru pobude Global Gateway**.

Poleg ustreznega političnega in tehničnega osebja, ki se ukvarja z vodo, bodo potrebne **obsežne kampanje ozaveščanja in obveščanja** o vrednosti vode in potrebi po vzpostavitvi družbe, ki bo pametna z vodo, da bi državljane in podjetja združili za modri dogovor, kot je bilo že predlagano v uredbi o ponovni uporabi vode. Izkušnje z zelenim poslom EU so pokazale, da je treba stalno vzdrževati dialog med oblikovalci politik, civilno družbo in podjetji, da bi **dosegli sprejemljivost** okoljskih ukrepov in ukrepov na področju podnebnih sprememb, ki pogosto močno posegajo v vsakdanje življenje in navade ljudi in podjetij.

FIEC in EIC pozivata Evropsko komisijo ter voditelje držav in vlad, naj voda postane glavna prednostna naloga politike EU za obdobje 2024-2029, poleg industrijske konkurenčnosti, obrambe in nadaljevanja politik zmanjševanja emisij. Ta program bi moral temeljiti na načrtih EESO in morebitni pobudi za odpornost na vodo, vendar mora presegati okvire enega sporočila Evropske komisije. Evropski izvajalci lahko v partnerstvu z javnimi organi, dobavitelji, razvijalci raziskav in tehnologije, finančnim sektorjem in drugimi zainteresiranimi stranmi prispevajo k vodno odporni in trajnostni Uniji z zmogljivim in učinkovitim sistemom vodne infrastrukture.

FIEC prek 32 nacionalnih zvez članic v 27 evropskih državah (24 držav EU, Norveška, Švica in Ukrajina) zastopa gradbena podjetja vseh velikosti, tj. mala in srednje velika podjetja ter globalne akterje, ki opravljajo vse vrste gradbenih in inženirskih dejavnosti. FIEC je tudi uradno priznani socialni partner, ki zastopa delodajalce v sektorskem socialnem dialogu za gradbeništvo v EU.

Združenje European International Contractors (EIC) ima svoja glavna članska združenja v 15 evropskih državah in zastopa interese evropske gradbene industrije v vseh zadevah, povezanih z njenimi mednarodnimi gradbenimi dejavnostmi. EIC spodbuja pošteno mednarodno konkurenco in uravnotežene pogodbene pogoje, javna naročila, ki temeljijo na kakovosti in razmerju med ceno in kakovostjo, inovativne sisteme za izvedbo projektov in trajnostne gradbene metode. EIC že več kot stoletje deluje na vseh koncih sveta. Skupni mednarodni promet podjetij, članov EIC, je leta 2022 znašal več kot 215 milijard ameriških dolarjev.